

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van 6 hoeves te PEER

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 30 juni 2006, 1 september 2006, 15 juni 2007, 28 juni 2007, 10 oktober 2007, 14 november 2007, 5 september 2008, 22 september 2008 en 6 januari 2009;

Gelet op het ministerieel besluit van 24 september 2007 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van 8 als monument te beschermen hoeves te Peer;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 03 juli 2008,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

1° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

voormalig stadshoefvetje, gelegen te

Peer (Peer), Kloosterstraat 4;

bekend ten kadaster:

Peer, 1e afdeling, sectie F, perceelnummer 172G.

2° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

langgestrekte hoeve, gelegen te

Peer (Peer), Ondermeel 40;

bekend ten kadaster:

Peer, 1e afdeling, sectie B, perceelnummers 882H, 885D.

3° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

Toren met bijhorend reservoir van de zogenaamde "Torenhoeve", gelegen te Peer (Wijchmaal), Torenstraat 7;

bekend ten kadaster:

Peer, 4e afdeling, sectie B, perceelnummers 128F/DEEL.

4° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

vakwerkhoeve, gelegen te

Peer (Grote-Brogel), Oude Weyerstraat Z/N;

bekend ten kadaster:

Peer, 3e afdeling, sectie A, perceelnummers 815A8, 815B6, 815Z7.

5° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

langgestrekte hoeve, gelegen te

Peer (Grote-Brogel), Kraaikenshofweg Z/N;

bekend ten kadaster:

Peer, 3e afdeling, sectie B, perceelnummers 147P, 151K.

6° Wegens de historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

voormalige paardenstallen van de afspanning "Het Bergsken", gelegen te

Peer (Peer), Bergskenstraat 4;

bekend ten kadaster:

Peer, 1e afdeling, sectie D, perceelnummer 2G/DEEL.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

- Dient te worden beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

Peer (Peer): voormalig stadshoebetje, gelegen Kloosterstraat nr. 4.

De historische waarde van het voormalig stadshoebetje :

Ondanks het feit dat het voormalige stadshoebetje in zijn huidig uitzicht uit het einde van de 19de of het begin van de 20ste eeuw dateert, is het waarschijnlijk ouder in kern. De eigenaarsgeschiedenis gaat terug tot de 15de eeuw.

De historische in casu architectuurhistorische waarde van het voormalig stadshoebetje :

Traditionele architecturale elementen van het stadshoebetje zijn de bouwwijze als gecementeerde, van imitatievoegen voorziene baksteenbouw onder geknikt zadeldak met Vlaamse pannen en westelijk aandak, alsook de aanwezigheid van een opkamer, oude binnendeuren en troggewelven in het interieur.

De sociaal-culturele en volkskundige waarden van het voormalig stadshoefvetje :

De oorspronkelijke functie als armenhuisje, eertijds toebehorend aan de Armentafel van Peer, plaatst de woning in een bredere volkskundige en socio-culturele context.

- Dient te worden beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

Peer (Peer): langgestrekte hoeve, gelegen Ondermeel nr. 40.

De historische waarde van de hoeve:

De hoeve "Aan het nieuwe huis" werd in 1737 opgetrokken door toedoen van Gerardus Cornelissen, hetgeen blijkt uit de gevelsteen in de westelijke zijpuntgevel. De bakstenen werden ter plaatse vervaardigd. De rechthoekige muuropeningen dateren evenwel grotendeels uit de 19de eeuw. Volgens mondelinge mededeling zou de schapenstal in de 19de eeuw zijn aangebouwd. Op de Ferrariskaart (1771-77) en in de Atlas van de Buurtwegen (1845) is het complex in een enigszins afwijkende configuratie aangeduid.

De historische in casu architectuurhistorische waarde van de hoeve:

De goed bewaarde hoeve heeft de "klassieke" Kempische ordonnantie met de koeienstal gelegen tussen woonhuis en dwarsschuur. Het betreft een traditionele verankerde baksteenbouw met hardstenen lekdrempels en deels gebruik van gesinterde baksteen. De aanbouwsels achteraan vertonen de typische rechte muizentand. Het interieur heeft een driebeukige indeling.

De sociaal-culturele en volkskundige waarden van de hoeve :

Onder meer de traditionele ordonnantie, de waterput, de open schouw, de opkamer, de kelder en de linden ten westen maken deel uit van het aloude Kempische boerenbedrijf.

- Dient te worden beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

Peer (Wijchmaal): toren met bijhorend reservoir van de zogenaamde "Torenhoeve", gelegen Torenstraat nr. 7.

De historische waarde van de toren met bijhorend reservoir van de zogenaamde "Torenhoeve":

De zogenaamde Torenhoeve gaat in kern terug tot 1784, getuige de jaartalankers van de sterk gerenoveerde woonhuisvleugel. Kort na 1900 vestigde zich hier de Luikse industrieel Eugeen Woos, die in 1909 een multifunctionele toren liet optrekken. Het parallelle dienstgebouw ten zuiden dagtekent van 1907, confer de jaartalankers. In de Atlas van de Buurtwegen (1845) komt de hoeve voor als een langgestrekt element met noordelijke uitbouw, vergezeld van een losstaand voormalig bakhuis met oven ten oosten.

De sociaal-culturele en volkskundige waarden van de hoeve :

De multifunctioneel opgevatte eclectische toren van deze voormalige paardenstoeterij is een uitzonderlijk element van het complex. Hij was eertijds in gebruik als bakhuis, warmwaterreservoir en duiventil.

- Dient te worden beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

Peer (Grote-Brogel): voormalige langgestrekte vakwerkhoeve met losstaande bestanddelen, gelegen Oude Weyerstraat zonder nr.

De historische waarde van de vakwerkhoeve:

De hoeve werd opgetrokken in de tweede helft van de negentiende of bij het begin van de twintigste eeuw, daar ze niet voorkomt in de Atlas van de Buurtwegen (1845).

De historische in casu architectuurhistorische waarde van de vakwerkhoeve: De vrij gaaf bewaarde hoeve is een zeldzaam geworden voorbeeld van vakwerkbouw in de Limburgse Kempen. Het stijl- en regelwerk met grotendeels lemen vullingen van het langgestrekte element, met de "klassieke" ordonnantie: dwarsschuur-stal-woonhuis, bleef quasi ongeschonden bewaard. De constructie werd aangebracht op een gepikte bakstenen stoel, die beter dan hout bestand is tegen opstijgend vocht. Het zadeldak heeft nog de oude Vlaamse pannen. Ook bij het noordoostelijk gelegen dienstgebouw bleven sporen van vakwerk behouden.

Het huidige duivenhok werd daarentegen in cementsteen opgetrokken en werd met een typische rechte muizentand afgelijnd.

De sociaal-culturele en volkskundige waarden van de vakwerkhoeve:

De behouden ronde gecementeerde waterput, de meidoorn-, ligustrum- en beukehagen, alsook de beschutting tegen de westenwind door linden en eikenboom zijn eveneens traditionele exponenten van de landbouwactiviteit.

- Dient te worden beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

Peer (Grote-Brogel): langgestrekte hoeve, gelegen Kraaikenshofweg z.nr.

De historische waarde van de hoeve:

Blijkens de jaartalankers werd de hoeve, zogenaamd "Kraaikenshof", in 1857 versteend, doch de kern dateert uit de tweede helft van de 18de eeuw, daar het complex op de Ferrariskaart (1771-77) wordt aangeduid als bestaande uit drie losstaande, langgestrekte elementen, waarvan twee van west naar oost zijn georiënteerd en het derde haaks. In de Atlas van de Buurtwegen (1845) komt een L-vormig volume voor, op de plaats van de huidige hoeve, alsook twee thans verdwenen kleine losstaande elementen ten noordoosten en ten zuidoosten.

De historische in casu architectuurhistorische waarde van de hoeve:

De oostelijke zijpuntgevel van de hoeve vormt een in de Limburgse Kempen zeldzaam geworden voorbeeld van stijl- en regelwerk met lemen vullingen en houten kozijnen op een stoel van baksteen en maaskeien. Verdere traditionele elementen zijn de ordonnantie van de naar het zonnige zuiden gekeerde hoeve, de verankerde baksteenbouw, het afgewolfde zadeldak met Vlaamse pannen en daklijstbalkjes, het naar de opkamer verwijzende, betraliede keldergat in de achtergevel en de rechte muizentand van het grootste dienstgebouw.

De sociaal-culturele en volkskundige waarden van de hoeve:

De deels gekasseide oprit, de nog voor het woonhuis aanwezige ronde bakstenen waterput en de uilengaten zijn bijkomende elementen van het aloude boerenbedrijf.

- Dient te worden beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische, historische in casu architectuurhistorische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

Peer (Peer): voormalige paardenstallen van de afspanning "Het Bergsken", gelegen Bergskenstraat nr. 4.

De historische waarde van de vml. paardenstallen :

De voormalige paardenstallen van de voormalige afspanning dateren van 1730.

De historische in casu architectuurhistorische waarde van de vml. paardenstallen :

Traditionele architecturale elementen zijn de met krulankers verankerde baksteenbouw, de oorspronkelijke rondboogpoort van een dubbele rollaag en een platte laag, de deels latere rechthoekige muuropeningen, het zadeldak tussen aandaken met vlechtingen, het gebint en de jaartalankers.

De sociaal-culturele en volkskundige waarden van de vml. paardenstallen :

De voormalige paardenstallen verwijzen naar de vroegere functie als afspanning. De hooizolder en een aantal haken van de ruiven voor de paarden bleven bewaard.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994 en 22 augustus 2006).

Brussel,

05 FEB. 2009

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Dirk VAN MECHELEN